

Gratis prevensjon?

Spørsmål: Jeg har lest at helsemyndighetene vurderer å tilby kvinner gratis prevensjon for å redusere antall aborter. Alle er sikkert enige om at det er et godt og viktig mål. Det jeg stusser på er om det er slik at kvinner i Norge blir uønsket gravide fordi de ikke har råd til prevensjon.

Svar: Flere enn hver tredje kvinne mellom 20 og 24 år velger å ta abort. Et forsøksprosjekt i byene Tromsø og Hamar viste at gratis prevensjon halverte antall aborter i denne aldersgruppen. Erfaringer fra andre land med støtter denne konklusjonen. Helt entydig er det likevel ikke. I Storbritannia er det like høye aborttall som i Norge til tross for at prevensjon er gratis for kvinner i alle aldersgrupper.

Det er særlig kvinner i alderen 20-24 som tar abort. Jeg tror det er flere årsaker til det. Negativt fokus på p-piller kan gjøre at kvinner som ikke er i et fast forhold lar være å bruke dette prevensjonsmiddelet. Når nordmenn ligger på bunn når det gjelder kondombruk, vil sporadisk sex nødvendigvis føre til en del uønskete svangerskap. Flere av disse kunne ha vært forhindrede hvis man hadde benyttet nødprevensjon, den såkalte angrepillen. Den er reseptfri og selges i en del dagligvarebutikker og bensinstasjoner i tillegg til apotek.

Kvinner som har en fast partner bruker som regel p-piller men kan forståelig nok glemme å ta tablettene iblant. Hvis en kvinne som er i begynnelsen av tjuetårene blir gravid, vil hun ofte velge å få utført en abort. Kanskje er hun usikker på om hennes nåværende partner vil være en egnet livsledsager, eller hun kan ønske å vente med å bli mor av hensyn til studier, økonomi eller andre årsaker.

Et tiltak kan være å tilby gratis prevensjon slik Helsedirektoratet foreslår. Dersom politikerne mener dette er for dyrt, kan et alternativ være å subsidiere langtidsvirkende prevensjonsmetoder som hormonspiralen og p-staven. Da unngår man svangerskap som følge av at man glemmer å ta den daglige p-pillen. En annen fordel ved de langtidsvirkende metodene er at hormoninnholdet er meget beskjedent. De inneholder heller ikke østrogen. Risikoen for alvorlige bivirkninger er derfor svært liten. Ytterligere en fordel med hormonspiralen er at den i betydelig grad reduserer menstruasjonsblødninger. Mange kvinner, både dem som er i et fast forhold og som ikke er det, vil trolig velge å benytte en av disse metodene hvis de blir rimeligere. Hormonspiralen virker i fem år og p-staven i tre år. Hvis man tar dem ut igjen, blir fruktbarheten som før etter kort tid. Ettersom ingen av disse metodene beskytter mot seksuelt overførbare infeksjoner, er det viktig at også menn viser større ansvar i forhold til bruk av kondom.

Videre bør samfunnet legge til rette for at kvinner kan få barn, selv om de blir gravide i en krevende livssituasjon. Det forutsetter blant annet økonomiske støtteordninger og god tilgang på barnehageplasser. Studenter som blir gravide, må sikres nødvendig støtte slik at de både kan fullføre svangerskapet og studiet. Ekstra viktig er det at alle som venter et barn med spesielle behov, kjenner en trygghet for at samfunnet stiller opp for dem.